

Tajemství panství Saffron Hall

Clare Marchant

1538

Eleanor přece jen usnula a Greville ji musel několikrát zatřást ramenem, aby ji probral. Bylo ještě šero, ale v krbu už vesele plápolal oheň a komnatou se rozlévalo příjemné teplo. Greville byl oblečený a složený přehoz ležel na křesle.

„Chystej se k odjezdu. Jdu pro Joan. Chceš před cestou něco sníst?“ Eleanor zakroutila hlavou. Manžel odešel, ale dveře nechal dokořán. Z chodby se ozvaly tlumené hlasy, potom vešla Joan a rozsvítila svíce. Eleanor uvažovala, zda se přítelkyně stihla tak rychle obléknout, nebo v cestovních šatech spala. Také se nezdálo, že ji časný odjezd nějak vyvedl z míry.

Netrvalo dlouho a Eleanor byla též připravená na cestu. S Joan zabalily poslední kousky Eleanořina majetku – většina byla odeslána do nového bydliště už před týdnem. Služebnictvo nechalo práce a přišlo se s oběma dámami rozloučit. Někteří znali Eleanor od narození, takže ji vyprovázeli s pláčem – a také tichou, vlídnou Joan propouštěli se smutkem. Zato William s Margaret se neukázali. Eleanor se naposled rozhlédla po velké hale, nyní ještě pohroužené v nočním stínu. Měla pocit, že se na ni usmívá otcův duch a povzbudivě pokyvuje hlavou, jako by jí dával povolení do nového života.

„Sbohem, papá,“ zašeptala, jakmile za zády uslyšela těžké kroky. Manžel se vracel z nádvoří, kde dohlížel na sedláni koní. Voněl svěžím vlhkým vzduchem, který mu zvlnil tmavé vlasy. Stiskl Eleanor ramena, obrátil ji k sobě a na pár okamžiků přivinul do náruče. Ostrá vlněná látka cestovního pláště ji škrábala na tváři. Odtáhla se.

„Tady... Oblékní si pláštěnku.“ Přehodil Eleanor přes ramena teplou peleřinu a vpředu sepnul sponu. „A můžeme jet. Čeká nás náročný den. Dnešek není o loučení se starým, spíše nadějí na nové začátky. Jdeme.“ Sevřel její drobnou ruku ve velké dlani a vyšli na dvůr, kde již netrpělivě přešlapovali dva osedlaní koně. Eleanor očekávala svého vlastního koně, a udiveně se rozhlížela.

„Kde je poník? Nenechám ho tady.“

„Neboj se, ten odjel včera a čeká na tebe v novém domově,“ ujistil ji Greville. „Dlouhou cestu pojedíš na statnějším a vytrvalejším zvířeti; nechal jsem ho přivést ze své stáje.“ Kývl k hřebci s ušlechtilou hlavou, dvakrát tak velkému jako pony. Kůň tiše pofrkával a u nozder se mu tvořily bílé bublinky. Eleanor ho pohládila po nose, pak pokrčila nohu, holení se opřela o Grevillovy připravené dlaně a nechala se zvednout do sedla. Kůň měl pohodlný široký hřbet, i když ve srovnání s jejím milým poníkem si připadala až nebezpečně vysoko. Litovala, že nemůže jet v bryčce s Joan.

Obzor zvolna bledl, začalo svítat. Eleanor nechala za zády rodné sídlo i síluetu kláštera. Když s těžkým srdcem pobídl koně, musela se hodně přemáhat, aby se neohlédla. Greville jel za ní.

* * *

Čtyřdenní cesta do Milfleetu byla nesnesitelně namáhavá. Greville sice zmínil obtíže, ale skutečnost předčila Eleanořiny nejhorší představy. Projížděli monotónní rovinou – mokřady, kam oko dohlédlo; jen zřídka se pustina mírně zvedala nebo se objevila jakási podlouhlá, úzká stodola či stáj. Greville cestu zprvu komentoval, ale když viděl, že Eleanor únavou ztrácí zájem, jel vedle ní mlčky.

K cíli dojeli po půlnoci. Eleanořin kůň na nerovné cestě ve tmě dvakrát klopýtl a jednou se v dřímotě málem svezla ze sedla. Úplněk jim svítil na úzkou stezku, a nakonec se před nimi rozevřel pohádkový pohled na mě-

sícem ozářené sídlo v pozadí s rybníky, jejichž hladina se blyštěla jako zrcadlo. Ozvalo se řinčení řetězů a pokřikování, jak muži otevírali ohromná dřevěná vrata vedle strážního domku, aby pán s paní mohli vjet na nádvoří plné nedočkavých obyvatel sídla.

Zemdlená Eleanor s ohromnou úlevou sklouzla ze sedla a jen díky Grevilleovým silným pažím se nezhroutila na zem, protože už necítila ztuhlé nohy. Přesto se tvářila vyrovnaně, dokonce vydržela zkoumavý pohled manželových tmavých očí lemovaných dlouhými černými řasami. Za žádnou cenu nedá najevo strach. Bez protestu přijala Grevilleovo rámě a nechala se vést do hlavní síně.

V každém výklenku a rohu plápolaly svíce, vstříc pánovi se řítit snad tucet psů. Nadšení jeho příchodem se navzájem odstrkovali, aby se jim co nejdříve dostalo pohlazení. Greville je se smíchem odháněl z cesty.

Tak velkou síň Eleanor v životě neviděla, ta v jejím rodném domě by se sem vešla hned několikrát. Strop se vypínal k vysoko vsazeným, bohatě vyřezávaným krovům, ne hrubě otesaným jako u nich v Ixworthu. Dokonce i svícny na stěnách byly zdobené. Stěny pokrývaly silné vlněné tapiserie s loveckými motivy a bojovými scénami římských bohů. Na jednom konci místnosti stál na křížovém podstavci dlouhý stůl bez ubrusu, s několika cínovými svícny. Ve srovnání se sídlem v Ixworthu zde bylo vše mnohokrát větší a Eleanor si připadala maličká a nicotná. Nebyla si jistá, zda vůbec dokáže v tak rozlehlém sídle žít, připadala si spíš jako v katedrále. Začínala chápat, že její původní představa o Grevilleově domově, bohatství a postavení a o Norfolku obecně byla uboze naivní. Přestože se vybraně oblékal a měl ušlechtilé koně, jeho domov si vykreslila jako strohé místo odrážející okolní nezajímavou krajinu.

Nabídnutý pohár piva vypila Eleanor několika doušky – ani si neuvědomila, jak cestou vyprahla. Jakmile ze sebe s Joaninou pomocí stáhla těžkou cestovní pláštěnku, roztrásla se zimou. Nepomohlo ani sálavé teplo z ohromného krbu zabírajícího téměř polovinu stěny. Promnula si paže.

Greville se jí hned ujal. „Je ti chladno? Pojď si sednout ke krbu. A jistě máš hlad, že?“

Eleanor zakroutila hlavou.

„Tak dobrá, ukážu ti tvou ložnici. Seznamování odložíme na zítřek, až si odpočineseš.“ Objal ji kolem pasu a odváděl mezi hloučky služebných – navzdory pozdní hodině si nikdo nenechal ujít příležitost poznat novou paní.

Eleanor s námahou vystoupala po nablýskaném schodišti z tmavého dřeva. Zábradlí zdobily vyřezávané vinné hrozny a další ovoce; každý detail svědčil o stálé a náležitě péči. Joan následovala novomanžely, doprovázená velkým chlupatým psiskem; nemohla se ho zbavit, patrně se mu zalíbila a mínil se s ní spřátelit. Greville se jen uchechtával, přítomnost psa v soukromých komnatách mu zjevně nijak nepřekážela.

Otevřel dveře do prostorné ložnice. I zde v krbu plápolal oheň, a krb byl jenom o něco menší než ten v přízemí. Greville hbitě zapálil svíce. Jednu stěnu pokrývaly tapiserie, zbylé tři zdobilo obložení z tmavého dřeva – ve světle ohně jednotlivé kazety doslova svítily. Greville odhrnul těžký závěs v jednom rohu: objevila se malá alkovna s lůžkem.

„Pro Joan,“ řekl a obrátil se k protějšímu rohu, „a tyhle dveře vedou do mé ložnice.“

Eleanor sice žádné dveře neviděla, tak dokonale splývaly s obložením, ale v první řadě ji zarazilo, že manžel bude spát v oddělené ložnici. Opět je všechno jinak.

„Než odjedu, předám ti svatební dar,“ řekl Greville. Ze své ložnice přinesl jakousi malou věc vonící kůží a vtiskl jí Eleanor do dlaní. Vůně v Eleanor hned vyvolala vzpomínky, jak sedávala v klášteře u písarů, kteří trávili hodiny opisováním textů. Každý zdobili barevnými inkousty složitými, nádherně pestrými iluminacemi. Eleanor nejvíce uchvátily zlaté detaily – většinou drobné lístky. Často si vyprosila použitá pera a kousky pergamenu a zkoušela kresby napodobit. Chyběla jí pevná ruka a cit pro detail, přesto dokázala vytvořit přijatelné, i když poněkud neumělé ilustrace. Procvičila se i v psaní – měla drobný a úhledný rukopis. Psaní snad v budoucnu využije – až bude Grevilleovi pomáhat s obchody. Vzpomínala, jak chvíle v klášteře vítala jako příjemné trávení zimních dnů, kdy každý v chladném, pochmurném počasí seděl raději doma v teple. Hodně se od mnichů naučila. Zajímalo ji konzervování ovoce a zeleniny na zimu – klášter byl soběstačný, o tom svědčila i obrovská spíž, kde se zavařeniny skladovaly. Pomáhala sbírat léčivé byliny, vyrábět tinktury a masti.

Obracela v ruce knížku jen o málo větší než její dlaň. Koženou vazbu zdobil vytačený ornament ve tvaru lístků kapradí ovíjejícího barevný erbovní znak. Opatrně svazek otevřela. Na první stránce byl nápis v latině.

„Modlitební knížka! Je moc krásná.“ S potěšeným úsměvem manželovi poděkovala.

„Ano,“ přikývl. „Podívej, je v ní i křížová cesta...“ Nalistroval bohatě ilustrované scény Ježíšovy cesty na Golgotu. „A tady,“ obrátil několik stránek, „je kalendář jmen křesťanských svatých a svátků. Byl to svatební dar mého otce mé matce. Do knížky nechal přidat prázdné listy, aby si mohla zapisovat myšlenky a modlitby... Nikdy toho nevyužila, a tak prázdné stránky čekají na někoho, kdo je zaplní. Doufám, že to uděláš ty.“

Eleanor věděla, že to určitě udělá. „To je erb vašeho rodu?“ zeptala se a opatrně pohlédla barevný znak na vazbě.

„Ano,“ přikývl Greville, „a od nynějška také tvůj. Král Edvard IV. ho dal spolu s panstvím mému dědečkovi za oddanou službu. Tohle je mokřadová tráva – lidově se jí říká sítina. Roste všude kolem. A tady je volavka – v létě jich tady uvidíš spoustu. A naše rodové motto.“ Vzal Eleanor zlehka za ruku a jejími prsty přešel po latinském nápisu.

„*Dum Spiro Spero*,“ četla. „Dokud dýchám, doufám.“

„Správně. Ty umíš latinsky?“

„Ano.“

Greville to nijak nekomentoval a pokračoval: „V životě každého z nás přijdou chvíle, kdy se cítíme bezradní, zlomení. Ani tehdy nesmíme ztráct naději, že se věci obrátí k dobrému,“ vyložil smysl rodového hesla a upřeně se Eleanor díval do očí, jako kdyby z nich chtěl vyčíst její rozpoložení.

Možná rozumí její tísni, pocitu ztracenosti a osamění, uvědomila si Eleanor a pocítila vděčnost. Odvrátila pohled.

„Díky za dar. Budu ho ochraňovat,“ špitla.

„Ještě na vysvětlenou... Janeina matka měla vlastní modlitební knížku. Právě proto tuhle stále uchovávám. Myslím, že ti poslouží.“ Potom se Greville sklonil a políbil Eleanor na tvář. Bradka ji škrábla, ale na chladném líčku to byl příjemně hřejivý dotek. Než se vzpamatovala z překvapení, byl Greville pryč.

V komnatě stálo několik komod, do nichž v minulých dnech dvě služebné uložily vše, co může paní domu ve svém soukromí potřebovat. Eleanor však byla příliš unavená, než aby hledala noční košili. Jen co jí Joan pomohla svléknout šaty, uložila se na lůžko ve spodničce a stulená do klubička se okamžitě propadla do hlubokého, bezesného spánku. Joan zatáhla závěsy a s úlevou se skulila na postel v alkovně.

2019

Mobil pípl. Zpráva... Při pohledu na displej Amber vzdychla a tukala na vypínací tlačítko, dokud nezhasl. Co bylo původně myšleno jako pobyt pro zotavení duše, se začalo zvolna stávat nepříjemné. Jasně, Jonathan o ni má strach. A ona ho potřebuje uklidnit, přinejmenším proto, aby nevolal na pevnou linku, protože chudáku dědečkovi by trvalo deset minut zvednout se z křesla a dobelhat se k přístroji.

Jonathan jí prostě nedopřeje klid. Kolikrát mu vysvětlovala, že ho neopustila, ani se nevykašlala na manželství. Že s ním prostě momentálně nemůže být na faře, protože to místo jí stále připomíná, kdo tam chybí. Jonathan celý dětský pokoj vystěhoval na půdu v naději, že to pomůže, jenže pro Amber se tím všechno ještě zhoršilo. Jako by Saffron nikdy nebyla. Není to pravda! Saffron byla... Byla jejich dcerka! Po několikanásobné dávce antibiotik přestala fungovat antikoncepce a Amber ke svému údivu otěhotněla. Jonathan byl odjakživa pragmatičtější a počáteční rozcitlivění se u něho vystupňovalo v bezbřehé nadšení. Amber naopak trvalo několik měsíců, než přijala nečekaný zlom v životě a začala se na přírůstek v rodině těšit a sdílet s Jonathanem radost.

Věděla, že kdyby zůstala doma, stála by v dětském pokoji u okna a dívala se na hřbitov. Jonathan si přál mít maličkou nablízku; každé ráno před otevřením kostela zašel k hrobu. Amber sledovala oknem, jak pohybuje rty. Mluvil na Saffron... Nebo se možná modlil. Neptala se. Přiznala by, že ho pozoruje. Zpočátku bloumala po faře jako ve snu, nedokázala se na nic soustředit. Sáhla po knížce a zase ji odložila. Připravila si čaj, a nevybila ho. Po několika měsících se rozhodla vypadnout. Najde si místo, kde bude moct znovu dýchat... Známé místo, kde se cítí doma.

Autem to k dědečkovi trvalo hodinu a půl a původně souhlasila, že se bude na víkendy vracet. Brzy si to však rozmyslela. Jonathan každou neděli sloužil mši a den předem se na bohoslužbu připravoval. Nemělo smysl přijet jen uvařit a povečeřet spolu.

A když nemohl osobně sledovat její fyzický úpadek a psychickou nerovnováhu, omezil se několikrát týdně na textovky. Přesvědčovala ho, že bude lepší, když mu zavolá sama v čase, kdy nebude hovorem rušit dědečka; bo-

hužel textovky přicházely čím dál častěji... A ona si nepřála nic jiného než pohroužit se do smutku po svém.

Dědeček si vyšel každý den na procházku. Amber však zjistila, že dojde jenom ke skleníku, kde za každého počasí posedí na zahradní židli a rozhlíží se po nyní zoufale zaplevelených zeleninových záhonech. Amber pamatovala, že v rozlehlé zahradě se záhony vyrovnány jako vojenský regiment plevel nikdy nevládl, a dědeček sklízal úrodu, která by uživila celou armádu. Po treláži u cihlové zdi se pnul stále bohatě plodící fíkovník. Opadanými plody se živil hmyz, než je podzimní deště proměnily v lepkavou melasu použitelnou nanejvýš do kompostu.

Starý pán už neměl sílu na fyzickou práci. Amber věděla, jak nesnáší slabost po srdečním záchvatu, a pochybovala, že někdy připustí, jak se jeho tělo změnilo. Stále si totiž plánoval, co udělá, až se dá dohromady. Amber neměla to srdce říct mu, že jeho síla se už nevrátí.

Teď využila chvíle, že má dům chvíli pro sebe – měla by si přečíst Jonathanovy zprávy. Zapnula telefon a přecházela po domě, dokud nechytla signál, ačkoli ani před domem nebyl příliš silný. Nedávno požádala dědečka, zda může vylézt do věže, odkud se jistě dá v pohodě volat. Podivila se, s jakou vehemencí nápad zamítl. Lešení je prý nestabilní a dveře ke schodišti odjakživa zamčené. Za žádnou cenu se nenechal přemluvit. Prohlásil, že dveře jsou zamčené odjakživa a nikdo neví, kam se poděl klíč. Amber si i tak byla jistá, že před ní něco tají.

Nejlíp se telefonovalo z knihovny. Amber se tam běžně příliš nezdržovala, protože škvírami mezi vitrážovými skly nepříjemně táhlo. Se sídlem Saffron Hall coby historicky chráněným objektem byl celkem problém. Seběmenší opravy musel schválit památkový úřad a dvojitá skla v oknech? Naprosto nepřipustné! To ať obyvatelé raději umrznou. Však taky dědeček proseděl zimu se zataženými těžkými závěsy, aby zabránil úniku tepla.

Mobil konečně ožil a displej ukázal čtyři zprávy a jeden nepřijatý hovor od Jonathanana.

„Prokristapána!“ mumlala Amber při čtení textovek. Manžel se zdvořile ptal, jak se jí daří, a chtěl si s ní promluvit. Ve čtvrté zprávě ji už stroze žádal, aby mu zavolala. *Tak se sakra konečně ozvi, Amber!* Nebral boží jméno nadarmo, ale nezdráhal se klít, když to uznal za nutné. Amber klepla na seznamu na Jonathanovo jméno; vlastně tam ani jiné neměla. Představila si, že

manžel sedí v pracovně a – protože je neuvěřitelně neohrabaný – popadne mobil tak prudce, až mu málem vypadne z ruky.

„Amber?“ vyhrkl bez dechu.

„Ano, jsem to já.“

„Ahoj.“

„Neruším?“ zeptala se. Sáhla po tužce odložené na komodě a otáčela ji mezi prsty.

„Jistěže ne. Zrovna jsem nastříhal poslední narcisy pro kostel – lehce omšelé, ale použitelné. Tak jak se ti vede?“ zeptal se nejistě a odmlčel se. Amber věděla, že pauza se protáhne, dokud nepromluví ona. V duchu viděla, jak Jonathan bezradně gestikuluje, jako by usilovně přemýšlel, co říct.

Ode dne, co se seznámili na parkovišti kol v Cambridgi, se mezi nimi vytvořil skvělý vztah. Tenkrát odemykali kola a Jonathan jí pochválil křiklavě žluté martensky. Až mnohem později vyložila jejich původ a při řeči zmínila název sídla rodinných předků. Dědeček jí ty báječné boty koupil k osmnáctým narozeninám.

Amber se cítila v Jonathanově společnosti příjemně, navíc se jí líbil jeho hluboký, melodický hlas. Večer ho pozvala na školní vystoupení v baru na vysokoškolské koleji a od toho dne se nestalo, že by si neměli o čem povídat... Až do téhle chvíle.

„Jde to; makám v dědečkově knihovně.“ Pak vyličila nedávný malér se starou věží. „Nemám času nazbyt. Když je hezky, jdu se projít, ale počasí je dost proměnlivé.“

„U nás taky,“ poznamenal Jonathan, aby řeč nestála. Mluvili spolu jako dva cizinci.

„No a ty... něco nového v Little Walpole?“ zeptala se na oplátku Amber.

„No, právě proto jsem s tebou chtěl mluvit, ne posílat nekonečné textovky. Jde o něco, o čem je třeba promluvit nahlas.“

Amber se rozbušilo srdce, cítila, jak jí do tváře stoupá horko. Došla Jonathanovi trpělivost a chce mít manželku doma? Nápad odjet k dědečkovi, aby se vzpamatovala z tragédie a vyčistila si hlavu, se mu nezamlouval. Když potom dědeček navrhl, aby mu provedla katalogizaci knihovny, Jonathan nakonec jen mávl rukou.

Teď jí unikla manželova první slova.

„...a tak mě napadlo, že ti snad nebude vadit, když to s Tonym uděláme. Pro mě bylo důležité podílet se na práci... Víš, kvůli Saffron. Deska vypadá dobře, myslím, že budeš spokojená. Ta slova, co jsi vybrala, jsou krásná.“

V tom okamžiku Amber došlo, že manžel mluví o náhrobním kameni. Vybrali jej hrozně dávno, a úplně zapoměla, že je potřeba jej osadit na Saffronin hrobeček. Po tváři jí stékaly horké slzy; zadívala se do okna. Nekonečná rovina pod sépiově ponurou oblohou připomínala impresionistický obraz.

„Neuvědomila jsem si, že by se to mělo dokončit... nebo že hlína dostatečně sedla,“ přiznala.

„Přijedeš se podívat? Mně to pomohlo... Snad se i tobě uleví. Je to stálá připomínka, že tady Saffron byla, že jsme měli..., že máme dceru.“

„Jistě, chápu. Ráda bych přijela,“ řekla Amber. V duchu viděla Jonathana úsměv. Čekal snad jinou odpověď? Navrhl den v následujícím týdnu, kdy nepracuje, a můžou spolu poobědvat. Amber sebou trhla. Manžel si představuje, že poklábosí kdesi v restauraci! Nedochozí mu, že jeho manželka už není – a nikdy nebude – tatáž Amber jako dřív? Bože, kéž si to uvědomí... Dědeček je zvyklý na klidný život a zřídkakdy se zapojí do nezávazného, spontánního hovoru. Ráda by si s ním popovídala, bohužel hovor se většinou rozplynul do oboustranného mlčení. Vlažně tedy souhlasila, že se s Jonathanem sejdou později odpoledne na faře.

Saffronin náhrobní kámen... Amber zachvátil pocit, že se za tragédií zavřela brána. Pro všechny kolem – včetně Jonathana – je to minulost a dál kráčejí svými životy. Všichni, až na ni. Na Amber. Na matku. Nemůže. Ona nemůže! Potácí se vlastním očištěm, žitím a nežitím; tráví dny ponořená do tíživého bezčasí. Dosud jim nikdo oficiálně nezduvodnil, proč se srdíčko jejich dcerušky zastavilo. Jeden den bylo všechno v pořádku, termín porodu se protáhl o týden, dítě kopal... a na jednu nic. Amber si až po několika hodinách uvědomila, že necítí pohyby. Kéž jí to došlo dřív, spěchala by do nemocnice a dítě by se možná podařilo zachránit. Je to její vina... neodpuštělná vina.

To strašné, dusivé ticho ve chvíli, když lékař zvedl hlavu od monitoru a oznámil jim, že srdce nepracuje a dítě je mrtvé. Neviditelný vír vysál z místnosti vzduch a nechal ji s Jonathanem v jakémsi vakuu, aby informaci zpracovali. Pak začalo Amber hučet v uších a její hysterický křik nebylo možné utiřit. Ještě teď se rozléhá v celém jejím nitru, mučí a neutichá.

Amber se sklesle opřela o okenní rám a zavřela oči. Je její vina, že místo aby byla s krásnou dceruškou na mateřské dovolené, tráví roční volno z rodinných důvodů, aby hledala odvahu zase žít... s hlubokou, nezhojitelnou ranou, s výčitkami, že netrvala na tom, aby lékaři uměle vyvolali porod, jakmile nastal termín... a kdy dítě ještě žilo. Spokojila se s ujištěním lékařů, že o deset dnů opožděný porod je zcela bezpečný... A za sedm dnů se zjistilo, že nebyl.

Prsty si pročísla krátké vlasy. Sevřela pěst, jako by si jich hrst chtěla vytrhnout. Necítila bolest. Byla otupělá, chladná jako kus ledu. Bude ještě někdy normální? Dlaněmi si setřela slzy stékající po rtech. Otřásla se. V místnosti se najednou citelně ochladilo. Otočila se ke dveřím a znehybněla. Sotva znatelný závan vzduchu... Je v knihovně sama? Nikoho neviděla. Připadala si podobně, jako když z ničeho nic ucítila v rukou tíhu nemluvněte, přitom věděla, že to není možné; náruč měla prázdnou.

Nemohla se nicméně zbavit jistoty, že knihovnou někdo – nebo něco – prošlo. Nadechla se. Ta zvláštní vůně... med a něco kovového. Ztrácí zdravý rozum? Od psychologky ví, že hluboký smutek může vyvolat další psychické potíže. Její zmatený mozek prostě reaguje přehnaně.

Přeložila Hana Černá